

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nerăncate nu se
primesc.
Manuscrisuri nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Nux. Augenthaler & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII Erzsébet-körút).
Preșii inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și invo-
ială. — RECLAME pe pagina
3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

(Număr de Duminică 45.)

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
— M-ri de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francoi, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
— M-ri de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate edi-
țiile postale din țară și din
afară și la d-nii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgului Inului Nr. 30. etagiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu două săptămâni: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un exem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 248.—Anul LXX.

Brașov, Vineri-Sâmbătă 10 (23) Noemvrie.

1907.

Faimetele despre împăciuire.

Va fi ajuns până acuma și la urechile multor dintre fruntașii noștri cărturari și economi dela sate vestea, că se pregătește ceva, că ar fi în ajun o „înțelegere și împăciuire între Maghiari și Români“. Vor fi auzit multe vorbe de acestea de pe la consătenii și vecinii lor unguri.

Ungurii cetesc gazetele lor cu râvnă și cu mult interes. La ei nu numai fruntașii, dar toți, câți numai pot, abonează ziare maghiare naționale și deci știu totdeauna despre ce se tractează în ele. Nu ca Români noștri, la cari nici fruntașii nu arată interesul cuvenit pentru presa națională, așa că mulți chiar dintre cei mai cu dare de mână n'au nici un ziar românesc în casa lor.

Faimetele despre cari vorbim, se vor fi lățit cu deadinsul, fiind-că așa e obiceiul contrariilor neamului nostru ca tocmai atunci, când ei se pregătesc să ne dea nouă lovituri și să ne infunde cu patriotismul lor unilateral și exclusiv, care nu vrea se știe decât de cultivarea intereselor naționale maghiare, le place a vorbi mai mult de înțelegere și frățietate.

Dar totuși așa ceva nu se prea poate fără ca purtarea onora dintre fiul poporului nostru să le fi dat oarecare îndemn și incurajare de-a lăți astfel de faime. Șovinistului ungur n'ai decât să-i arăți degetul cel mic și el îți va lua mâna întreagă, ba te va lua și de cap, dacă nu te vei păzi.

Așa s'a întâmplat și acum, că atitudinea unor Români în dietă și în afară de dietă a dat prilej foilor ungurești de a lăți svonul, că Români vreau să se împace cu Ungurii.

Sgomotul cel mai mare despre o apropiată împăciuire cu Români s'a făcut în jurul vorbirei cu care s'a introdus în dietă deputatul Beiușului, părintele Dr. Vasile Lucaciu.

În numărul trecut poporal am publicat un articol sub titlu: „Ce zic gazetele ungurești despre Lucaciu?“ subscris de venerabilul protopop octogenar din Sălăgiu Ioan Papiriu Pop. Acest articol l'am luat din gazeta dela Șimleu la rugarea numitului domn protopop. La paginatul foaiei noastre a rămas afară însă nota, în care se arăta aceasta și se spunea că vom reveni la acel articol.

E deplin adevărat ce zice d-l protopop Papiriu Pop că ziarele ungurești s'au exprimat de astădată în mod neobiceiuit de favorabil asupra primei vorbiri a părintelui Lucaciu, ținută în camera ungară și au adus și elogiul mai mult sau mai puțin măgulitoare persoanei sale. Dar aceasta, precum nici nu era altfel de așteptat, au făcut-o mai vărtos fiindcă vorbirea lui Lucaciu a fost ținută în spirit de tot blând și pacinic, vrând mai ales a convinge pe adversari, că Români nu merită invinuirile ce li-le aduc ei, că n'ar fi patrioți. A arătat cum înțelege patriotismul și pentru a liniști pe adversari s'a folosit în genere de un limbaj, care prin tonul și cuprinsul lui a făcut impresiunea, la Maghiari ca și la Români, că Lucaciu crede, că înțelegerea și împăciuirea între Maghiari și

Români se poate face încă sub guvernul acesta al coaliției, pe lângă puțină bunăvoință a Excelenței Sale contelui Apponyi și a tovarășilor săi.

Deja vorbirea părintelui dela Sisești a făcut o impresie așa de bună asupra celor din coaliție, încât contele Battyanyi, unul din vice-președinții partidului kossuthist, a declarat vorbirea lui de „admirabilă“, a adăus numai, că le pare rău că nu pot avea încredere în cele ce a spus Dr. Lucaciu.

Mai mult s'a înfățișat părintele Lucaciu ca un vestitor al păcii în convorbirea ce a avut-o, în foisorul camerei, cu Ugron Gabor, deputatul și vicepreședintele partidului kossuthist, în care s'a vorbit mult de interese comune și de apropiata înțelegere între Maghiari și Români.

Foile maghiare au scris și articoli lungi despre aceasta convorbire, dar părintele Lucaciu n'a dat până acuma din parte-i nici o lămurire dacă sunt adevărate toate câte le-au scris și susținut foile ungurești despre cea convorbire.

Mai în același timp, când se făcea prin coloanele foilor ungurești, din cauzele arătate, atâta sgomot despre o apropiere între Maghiari și Români, și despre dorința deputaților români naționaliști de a se împăca cu guvernul, — s'a pus în lucrare în afară de dietă formarea unui partid al „moderaților patrioți“ între Români, care să intre în atingere și înțelegere cu Maghiarii azi la putere, pentru a pune la cale împăciuirea și frățietatea maghiară-română.

Eroul acestei acțiuni este d-l avocat Dr. E. Babeș din Budapesta, care a intrat în corespondență cu kossuthistul conte Teodor Batthyany în scopul de a înființa acel partid de moderați patrioți între Români și, vezi bine, a câștiga și dintre Maghiari aderenți pentru o împăciuire cu Români.

S'a zis că la spatele lui Dr. E. Babeș ar sta cea mai mare parte dintre arhierii noștri, câți-va din deputații naționaliști, și d-l Ales. Mocsonyi.

Încât pentru d-l Mocsonyi acesta a declarat, că nu aproabă procederea d-lui E. Babeș și că o privește de o greșală politică și de-o naivitate.

Acum d-l E. Babeș roagă redacția „Tel. Rom.“ în care publicase câteva scrisori și articole în favorul planurilor sale, să declare în numele său, că „a fost cu totul greșită combinația, că d-l Mocsonyi i-ar sta la spate, după ce acțiunea d-sale a fost pornită fără angajarea nici unuia dintre factorii mai de seamă ai vieții noastre publice, numai pe socoteala și răspunderea proprie“.

D-l E. Babeș ar face bine dacă și-ar vedea de treabă și n'ar mai perde scump timp cu formarea de partide moderate.

Încât pentru faimele de apropiere a deputaților români de guvern se afirmă din partea unui deputat (Dr. A. Vlad) într'un articol al său, ce l'a publicat în „Lupta“, că deputații au știri pozitive, că „bărbații actuali de stat ai Maghiarilor ar dori mult să câștige pe sama politice de stat maghiare sprijinul elementului

românesc“, dar concesiunile ce voesc să le facă, ar fi numai: aplicarea în posturi de stat și administrative de bărbați de naționalitate română și unele favoruri economice pe sama poporului de rând. Ar voi dar ca Români să se mulțumească c'un blid de linte făcând politică de căpătuială. Aceasta însă, firește, nu se poate...

Zice mai departe deput. Vlad: „Dacă politicienii maghiari doresc sincer o împăcare cu naționalitățile, atunci să primească de bază „egala îndreptățire“, care după convingerea noastră se poate susține și garanta și în cadrul unității statului“.

Am voi să știm, care și ce fel de egală îndreptățire înțelege deputatul Vlad? Cea a legii naționalităților, care lege nu vor să o execute și, dacă ar și voi, nu pot să-o execute, din cauza legilor aduse mai târziu, ce fac cu neputință ca ea să fie dusă în împlinire?

Am vrea să știm ce cugetă A. V. și cu tovarășii săi despre aceasta?

Mai întâiu pregătire și lămurire — apoi luptă fără șovăire — și numai pe urmă ne putem aștepta la o pace cinstită.

Revista politică.

O săptămână nu e mult dar prea deajuns pentru a ne apropia până lângă prăpastiile unei crize. Și politica țării noastre are acum chiar două crize: cea croată și cea în preșidiul Camerei. Pentru criza croată nu s'a făcut nimic în săptămâna aceasta, ce ar fi putut liniști ațătarea. Dinpotrivă, vicepreședinții, cu purtarea lor și mai volnică, au înverșunat numai și mai mult pe Croați. Nu trece acum o singură ședință fără ca să ne gândim: acu, acu se incaeră. Kossuthistii fac un tărăboi, de te crezi în crâșme, când nu le place că vorbește iarăși careva croat. Nagy Gy. și cei de felul lui, s'au pornit în mai multe rânduri asupra Croaților, să-i îmbrâncească afară. Numai cu greu i-au putut ținea în frâu miniștrii și șefii lor. În schimb însă injură în toată voia sufletului lor, iar când președintele îndrumă pe careva dintre ei la ordine, acestuia îi fac urale ca la un erou. — Președintele Justh este încredințat chiar din partea guvernului de a se pune în înțelegere de pace cu Croații. Până acum n'au știut să se înțeleagă.

De Luni începând, preșidează în Cameră iarăși I. Justh, care a fost bolnav timp mai îndelungat. Știrea ce o dăduserăm noi mai de mult, despre neînțelegerile între el și guvern, s'au adeverit deplin în cea zi. Justh a declarat verde, că el nu este de aceeași părere cu vicepreședinții, ci el dă voie Croaților să vorbească oricând în limba lor, fiindcă acest drept este scris în lege, și l'au recunoscut chiar și vicepreședinții în alte rânduri. Firește, urmarea putea fi acum numai *abzicerea unuia sau altuia*. Pe Justh nicidecum nu voeste să-l lase guvernul, nu cumva Croații să facă din asta o isbândă a lor. Însă nici Justh nici vicepreședinții nu vreau să lase din punctul lor de ve-

dere. După o grămadă de conferințe abia, s'a putut ajunge la un fel de înțelegere: au hotărât să lase partidele să decidă ele, care dintre președinți judecă bine. Pentru asta apoi e mare supărarea în partidul kossuthist. Acesta e pus în corn de capră. El, care până acuma urla în triumf la cele săvârșite de vicepreședinți, cum ar punea să dea drept lui Justh, acuma? Într'adevăr e foarte anevoios să iasă la mai în incurcătura asta. Cele din urmă știri ce primim ne spun, că Justh nu mai poate vedea trăgânarea chestiei și amenință cu ieșirea chiar din partid, dacă se vor mai repeți atacurile în contra lui.

Dela *ședințele dietei* nu prea e nimic deosebit. Croații vorbesc într'una. Câte 10—20 la un paragraf. Până acum s'au discutat și votat 8 §§. Rar sfârșește de bună voce un orator. Cu deosebire în ședințele de ieri și alaltăeri, când iarăși presidase Rakowszky, nu putea vorbi nici unul mai mult de trei minute. Au și vorbit apoi vre-o 30—50 de ori la o ședință, Croații!! În ședința de Sâmbătă a interpelat dep. A. Vlad, pentru apăsările ce s'au făcut la alegerile în comitate. N'a scăpat nici acum fără admoniție dela preșident. Alaltăeri dep. Stefan C. Pop a interpelat în cauza țaranului Zaharie Pop din Finersig, care a fost străpuns de un jandarm la ezeuție, fără nici o vină. — Răspunzând la o interpelație, Wekerle a spus, că lipsa de sare vine din lipsa de vagoane, și pe urma contractului încheiat cu o nouă societate. A mai zis multe, dar n'a făgăduit nimic, decât rabdare și așteptare. Deputatul maghiar, care interpelase în chestia asta, a prezentat 1800 depeșe, în cari se cere cu grabă sare, și a mai spus povestea, că Români cer dela Impăratul să le dea sare, făgăduindu-i că vor lupta în contra Maghiarilor. — Violarea imunității lui Al. Vaida, a fost asemenea adusă înaintea camerei. Comisia a propus să treacă la ordinea zilei peste afacere, deși însăși recunoaște, că s'a făcut mare nedreptate lui Vaida. Ei, Turcul te bate, Turcul te judecă.

Din partidul kossuthist au mai ieșit vre-o cinci deputați. De tot sunt acum 20 și se mai vorbește de ieșirea alor câți-va. Peste tot, lui Fr. Kossuth nu i-se mai închină, așa în ruptul capului, partizanii săi, deși el neconținut le pomenește cât bine a făcut unuia și altuia.

Björnson a publicat o nouă scri-soare, foarte lungă, în marele ziar din Viena, „Neue Fr. Presse“. Descrie în ea cu multă putere nizuințele de maghiarizare, numindu-le „Cea mai puternică industrie maghiară“. Cuvintele lui drepte, aspre, cu tăis, au stărnit furtunoase strigăte de durere la maghiari. Firește, altceva n'au știut decât să injure. — Întru cât avea dreptate Björnson, s'a adeverit foarte repede. Episcopii catolici au oprit pe credincioșii lor slovaci de a ceti revistele slovace catolice scrise în spirit național!

Viața la București.

— 7 Noembrie, 1907.

Una dintre reforme, la care cele două partide par a se întrece, e aceea a administrației.

În liniamente generale d-l Brătianu, ministru de interne, a și anunțat această reformă. Proiectul a fost discutat în toate amănuntele, împreună cu prefectii de județe din întreaga țară, chemați în acest scop la București de ministrul de interne.

S'au putut pune în evidență în chipul acesta lipsuri de cari suferă administrația în anumite regiuni ale țării, și s'au putut aduce de mulți dintre prefectii cunosători ai împrejurărilor lumii de mare ajutor pentru această operă, care nu va fi a unui om, a unui an și nici a unui guvern poate, ci o operă, care cere mai înaltă experiență, operă care va fi precedată de atâtea încercări și schimbări, cari să aducă în organismul administrativ, elemente tot mai potrivite cu viața și moravurile poporului român.

D Carp, șeful partidului conservator, a lucrat asemenea un proiect de reformă administrativă, care, însă nu s'a dat în publicitate (»Epoca« de ieri publică în toată extensiunea acest proiect al d-lui Carp. — Red.)

Monopolul vânzării băuturilor spirtoase a stârnit o adevărată furtună de protestare printre cărciumarii din toată țara. Meetinguri și întruniri de protestare s'au ținut în toată țara.

Din moțiunile lor conciliante și din tonul lor se vede, că nu pleacă la luptă cutremurați de credința sfântă în dreptatea cauzei lor, ci hotărâți să întrebuițeze toate mijloacele ce le stă la îndemână lor, ca la niște bravi alegători în colegiul I sau al II-lea și stâlpi ai cutărui partid sau agenți de frunte în cutare culoare sau mahala.

Ei știu bine cât se pot teme de ei guvernele, dar nu și un guvern hotărât!

Într'un interviu acordat unui ziarist, un negustor de băuturi, frunțos, sfârșia astfel răspunsul la cea din urmă întrebare a gazetarului:

... »Se înțelege că dacă nici atunci guvernul nu va fi înduplecat, atunci cu inima sfârșiată de durere ne vom împăca cu soarta«.

Și acum închipuiască-și cititorul un capitalist, negustor de băuturi spirtoase, cu burta mare rezemată de teșghea, cu trupul plin de untură, împăcat cu soarta, dar cu inima sfârșiată de durere...

Un semn bun se arată în Dâmbovița, unul din județele țării. De multă vreme se lucrează la întemeierea unui muzeu istoric și artistic al județului, care are de reședință Târgoviște, această a treia capitală a țării românești de odinioară, în care se mai văd azi atâtea rămășițe ale trecutului. S'au cules peste 400 fotografii din motivele de decorații de pe diferite monumente istorice, de diferite scene ale vieții poporului, din diferite sate cu îmbrăcăminte diferite.

O delegație va prezenta și Regelui și Reginei la Sinaia două exemplare din acest album.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Tot dela Cohalm.

— Concertul și reprezentarea teatrală. —

Concertul este a unui cor de măestru, reprezentarea a unei frumoase cete de diletanți. Amândouă sunt ale — brașovenilor.

Corul ca și diletanții au un trecut, de care sunt și pot fi mândri. Au mai trecut ele amândouă, prin focul de purgător al criticii, și prin focul de înălțare al ropotelor de aplauze. Corul și societatea de diletanți a brașovenilor s'a dezvoltat, — înaintând — paralel. Amândouă ca dovadă unei vii mișcări culturale, ce este în stare să producă și să guste româniea din acel oraș. Totuși, o însemnată deosebire este și între ele: diletanții sunt construiți pe baze radicale republicane, corul însă pe baze de autocratism puternic — necesar, fără îndoială! — pe care numai o valoare personală ca d. prof. G. Dima îl știe susține, și numai o fire aleasă ca a d-sale îl știe face chiar plăcut.

Și vor mai fi ele și alte deosebiri, dar acestea să și-le rezumeze cetitorul, după cele ce voi putea spune asupra celor două manifestații de frunte (ridicată!) ale serbărilor culturale din Cohalm.

E o pildă pe care de bună seamă alte județe vor urma-o.

Duminecă la ora 4 p. m., s'a inaugurat în strada Mușu din Iași, biblioteca populară înființată prin stăruința D-lui Neculai Iorga, deputatul colegiului al II-lea din acest oraș.

E unul din multele acte de iubire ce acest ales fu al României, a arătat și arată pentru neamul său.

Să ște ce a oferit D-sa Ieșenilor în schimbul alegerii sale la I-și: ținerea unui curs pentru studenții din Iași, în fiecare săptămână; ajutorarea copiilor sărmani ai Iașului, cu diurna de deputat ce urma să primească; lăsarea întregii sale bibliotecii Iașului, după moarte, și înființarea unei bibliotecii populare, acum cu sală de conferențe și muzică. Această din urmă operă s'a îndeplinit Duminecă trecută cu concursul prințului Brâncoveanu și al dd. A. C. Cuza, Dr. Leon, Manicaticide, Humuleanu și Cosmovici.

A luat parte la inaugurare, se înțelege, și primarul Iașului, care pentru că s'a adăugat la credința în redescoperirea Moldovei în aceste vremuri, trebuia să fie în su-și N. Gane, bătrânul scriitor atât de mult cunoscut.

Au fost mișcătoare cuvintele ce a rostit atât d. Iorga, cât și primarul Iașului la inaugurare.

Numele bibliotecii e »Nicolai Iorga«. Politica culturală este singura politică de descoperire a poporului românesc din Moldova coplesită de Evrei.

S'o rodească așa de bine, pe cât au fost de calde și curate inimile celor ce-au sămănat.

Serbările culturale din Cohalm.

Duminecă și Luni și-a ținut »Societatea pentru crearea unui fond de teatru român« adunarea generală anuală în frunțașă comună Cohalm.

Au fost sărbători înălțătoare, cari au lăsat se incolțească în sufletele tuturor celor prezenți speranța într'un viitor mai bun și mai frumos.

În cele două ședințe, ce s'au ținut Duminecă și Luni, comitetul societății a dat un amănunțit și lămurit raport despre activitatea sa în cei din urmă trei ani, și despre modul cum a știut să chivernisească averea societății, făcându-o să ajungă la frumoasa sumă de peste 400,000 coroane. Din discuțiile, cari s'au încins în jurul rapoartelor și propunerilor comitetului, s'a putut convinge fieștecare de dorul și interesul tuturor, de a vedea realizat cât mai curând scopul final al societății — înființarea teatrului românesc.

Un moment de mare înduioșare pentru toți cei prezenți a fost discursul de deschidere al vice-presidentului V. Onițiu închinat memoriei neuitatului prez dent Iosif Vulcanu. D-l V. Onițiu, a zugrăvit în chip măestru figura și activitatea acestui vrednic frunțos român, care viața sa întreagă a închinat'o neamului său iubit, și care înainte de toate a fost apostolul teatrului românesc, dând ființă fondului de teatru și scriind piese teatrale românești pentru săteni, aproape unicele piese,

servi de introducere. Tehnica lor, contopirea de glasuri în versurile finale, apoi desfacerea și întârzierile de glas la mijloc, le fac foarte accesibile, deșteptând nerăbdarea pentru ce are să urmeze.

Nerăbdarea asta nu a scăzut. Urmasa, numai decât »Ciresile« de Popovici-Bayreuth, o cântare cu început de tonuri nasale, în tact legănat, cu stârșit ce se stinge încet și cu o învălmășeală de glasuri în partea a II, unde mai cu seamă are prilej bun corul de a se afirma prin disciplina sa. Ascultând armoniile »Ciresile«-lor remai cu impresia ca după cețirea unei legende.

Cea-ce urmasa mai apoi, două cântări bisericesti de d. prof. G. Dima: »Sfânt e Domnul Savaot«, și »Irmosul intrării în biserică«, mai măresc încă curiozitatea nerăbdătoare. Una-două compoziții bisericesti între cântecele de lume, este o specialitate a concertelor românești. Locul ce li se dă pare a fi deplin justificat prin aplauzele îndelungate cu care s'a mulțumit pentru ele și acum. Neapărat, asta poate veni și din faptul că ele nu sunt, — nici compuse, nici ezecutate — în spirit »de strană«. Când, în »osana«, voiele se iau pe întrecute, te gândești fără de voe la ortoriul apusean. În a doua bucată glasurile au fost mai curate decât ori când.

Trei romanețe de ale lui F. Mendelssohn, micuța parte dată compozitorilor

cari le avem noi astăzi Românii de dincoace de Carpați. Discursul d-lui V. Onițiu a emoționat adânc pe ascultători.

Dacă festivitățile din Cohalm au avut un succes atât de frumos, meritul revine în primul rând comitetului aranjator local. O mână de oameni, i-ai putea număra pe degetele unei singuri mâni, a știut să satisfacă pe deplin dorințelor numeroșilor oaspeți, lăsându-i în toate privințele mulțumiți. D-nii: T. V. Ghiaja, noul protopop tractual, I. Berca, Dr. Drimba, G. Fuciu și G. Buzea. Merita de în deosebi recunoștința oaspeților. La despărțire toți oaspeții au avut o singură părere: că s'au simțit în Cohalm ca acasă.

Decursul festivităților, despre cari am publicat lungi rapoarte în numerele de zi ale foaiei noastre, îl resumăm în următoarele: Duminecă dimineața serviciu divin în biserica gr. or. română. Lume multă. În decursul utreniei au cântat în mod înălțător cântăreții bisericesti din Brașov Toma Brenciu și G. Mercheșan. Cântările liturgice le a executat în mod admirabil corul mixt al bisericii Sf. Nicolae din Brașov sub conducerea d-lui profesor G. Dima. A urmat parastas, la care a cântat același cor. În biserica gr. cat. s'a oficiat deasemenea un parastas, la care a cântat cu aceeași perfecție corul din Brașov.

După adunarea primă ținută în sala de gimnastică a Sașilor, a urmat banchetul, la care au rostit toasturi d-nii V. Onițiu, T. V. Ghiaja, vicarul Macaveiu, solgăbirăul Dr. Tompa, dep. V. Goldiș, preotul săsesc Iosephi și alții. Au fost toate, ținute la nivel înalt. Seara concert, despre care raportăm mai jos.

Luni a doua ședință, apoi masă comună foarte animată, iar seara o foarte succesă reprezentare teatrală, dată de cunoscuții diletanți brașoveni: d-na M. Gr. Popescu, d-șoarele Marioara G. Dima, E. Pitiș, L. Bogdan și de d-nii G. Mercheșan, V. Neguțiu, Dr. A. Bogdan, jucând rolul principal d-l Aurel Bănuțiu, bursierul societății pentru fond de teatru. Despre aceasta frumoasă reprezentare — s'a jucat comedia în trei acte »Nădrăvăniile divorțului« — vom aduce un raport amănunțit.

După teatru a urmat dans, care a ținut până în zorile zilei. Marți oaspeții au plecat spre casele lor, ducând cu sine cele mai frumoase amintiri. Mai amintim că la această adunare s'au încasat în taxe de membrii peste 1200 cor.

Pro memoria

întru amintirea fericitului nostru president Iosif Vulcan.

Conferență prezentată adunării generale a »Societății pentru crearea unui fond de teatru român« ținută la Cohalm în zilele de 4/17 și 5/18 Noembrie 1907 de Dr. Valeriu Branisce.

Onorată adunare generală!

Reținut prin circumstanțe independente dela voința mea de a participa la această adunare generală, țin totuși să mă reprezint la adunare prin aceste nepretențioase șire, dedicate amintirii ilustrului nostru president, care nu mai este între noi.

Diuoșia, ce mă stăpânește, mă îndeamnă să fac aceasta.

Deja de un sir frumuseț de ani eram deprins ca în preajma adunării generale să primesc dela presidentul nostru cartă, în care mă invită să mă prezent la adunare cu obiectivul a conferență, modestul meu obol la a tivitătea acestei societăți. Era un fel de convenție tacită între noi. Și de câte ori am putut, am dat cu drag ascultare invitărei. Având eu obiceiul a începe conferențele mele cu agrăirea »Ilustre d-le President«, în gluma sa binevoitoare, m'a botezat »ilustrul nostru conferențiar« și an de an în preajma adunării generale scria ilustrul nostru president »ilustrului său conferențiar«.

Cu preciziunea rândunelei, care anunță sosirea dulcei primăveri, sosi cartă dela Oradea-mare, iar eu o așteptam cu drag, căci multe suveniruri plăcute, multe momente de avântare sufletească, de înălțătoare mulțumire și nobilă veselie erau legate de aceasta...

Anul acesta în zadar am așteptat.. Rândunelele vestitoare de primăvară au plecat din meleagurile noastre, dar cartă ilustrului nostru president cătră conferențiarul său n'a mai sosit... N'a mai sosit și nu va mai sosi, căci și presidentul nostru s'a dus acolo de unde nu mai este reîntoarcere.

De aici diușia ce mă stăpânește în aceste momente, de aici îndemnul a dedică conferența mea la această adunare — prima la care nu-l mai avem în mijlocul nostru, — memoriei lui Iosif Vulcan, care nu numai că a stat la leagănul înființării acestei Societăți, dar a congrescut cu ea cu toate fibrele sufletului său simțitor, încât Vulcan pare inseparabil de Societate și Societatea de Vulcan. Și va trece încă multă vreme pân ce ne vom deprinde cu gândul jălnic, că Vulcan nu mai este între noi, nu mai șade la locul presidial, nu mai deschide adunările cu acea elocvență lirică, care stârnea aplauze de însuflețire și nu mai închide adunările cu acele cuvinte elegice, cari storceau lacrimi din ochii tuturor. Nu vom mai vedea impozanta-i figură cu gesturile largi și măsurate, ael cap frumos acoperit de ninsoarea bătrânețelor venerabile, nu vom mai auzi glasul-i sonor și pătrunzător, vibrând de emoțiune.

Noi, cari am avut fericirea a lucra cu el împreună, nu-l vom uita nici când; nainte ochilor noștri sufletești va plană imaginea lui idealizată la toate momentele serbătorești ale Societății noastre, dar rând pe rând ne vom stinge și noi, alt genunchi de om ne va lua locul, căci așa e legea firei și mersul evoluțiunei omenesti, vor veni alte vremuri cu alți oameni și numai de sub pulberea arhivei vor mai ajunge generațiile viitoare să reconstruiască imaginile trecutului, imagini cari trăiesc vii în sufletele noastre, în sufletele aceluia, a căror întreagă stăruință de a face bine și nuziunța de a realiza frumosul, se concentrează în jurul acestor imagini.

Deja între noi, cei de față, a fost Vulcan reprezentantul altor vremuri. Ca ultima rază a unui soare ce se stinge a luminat în zilele noastre, lăsând pe cer o lungă dără de lumină, care cu încetul se pălizește, făcând loc luminilor altor epoce ce se succedază.

Deja noi am admirat în el vâpăia unei însuflețiri, la care zilele noastre nu

străini, fac cea mai plăcută, deși superficială, impresie. Nonșalanța acestor cântări, cu deosebire a celei dintâi »Cu mine fugi«, te dispune pentru visare blândă. A doua »O brum' a dat«, te mai trezește puțin, cu tacte rupte, accentuate, stacato. Acordurile celei de a treia »Pe-al lor mormânt«, adie ca un vânt de primăvară, ce acu înceată, acu prinde iar putere. În aceste trei cântări vocile bărbătești au fost cam nesigure.

»Trecu-i valeat«, de J. Muresianu, a fost cea dintâiu piesă bisată.

»Stăncuța« și »Nevasta care iubeste« ale lui G. Muzicescu, ajunge, prin muzicalitatea lor (aproape mahalagistă), în stilul »Lugojenei« noastre și prin umorul bun al libretului, — fără îndoială și prin o ezecutare clară, precisă — a fi cerute cu stăruință încodată. În genere melodiile populare din România, fiind mai vioaie, mai pătrunzătoare în tălpi, mai comunicative, au puterea de-a însenina cu zâmbet de »bien-faisance« fețele tuturor. S'auzea chiar și risul vesel, când răsună unisonul refren șăgalnic »bădică, bădică«.

Cu o modestie fără de rost, sau cu o respectabilă încredere în sine, — decidă, pentru ast din urmă, cei ce-au fost de față! — d-l prof. G. Dima lasă chiar la sfârșit compozițiile sale: trei cântări, de trei genuri deosebite. La »începutul sfârșitului« este pusă o doină, jălnică și trăgănată, de o monotonică nespun de clară și românească.

Dar să-l lăsam să și cosească iarba în pace și noi să ne întoarcem acuma acasă, unde ne așteaptă cina! — încheie Sever istorisirea sa.

Întorcându-ne acasă, aflăm masa gata așternută, numai să ne așezăm la dânsa. O masă boarească, încărcată cu toate bunătățile.

Nu mult după aceasta vedem că ușa se deschide din nou și-o doamnă în floarea vieții și foarte elegant îmbrăcată intră înăuntru și ne dă „bunăsară“.

Era soția lui Axente Sever.

— Ei, te plângeai că nu v'om căpăta pe nime ca oaspeți de *Rusali* și iacă Dumnezeu ni-a trimis oaspeți tocmai din Bucovina! Și rostind cuvintele acelea ne prezintă soției sale.

Noi îi sarntarăm mâna.

— Așa!... Domnii sunt din Bucovina... Ce bine-mi pare, căci într-o adevărată era scârbă că vom fi singuri de serbatori... Dar, placă, cuprindeți-le, căci e cam de multșor, de când ați sosit și apoi de bună seamă veți fi acum și flămânzi!

La auzul acestor cuvinte, rupți în coși de flămânzi cum eram, nu ne lăsarăm mult imbiat și poftiți, cum e de regulă datina Românilor bucovineni, ci ne așezarăm la masă și începurăm a mânca cu o poftă ne mai spus de mare. Nu înțelăsarăm însă de a răspunde la toate întrebările, ce ni le puse în decursul mesei atât domnul cât și doamna de oasă și a le istorisi și noi câte de toate.

(„Junim. lit.“)

S. H. Marian.

Convocare.

Despărțământul Balázsfalva (Blaj) al reuniunii învățătorilor români aparținători reuniunii învățătorilor gr. cat. de Alsófehéř și Fogaras (Alba-Iulia și Făgăraș), își va ține adunarea în senzul §-lui 21 »statute« și al §-lui 9 »Regulamente« în Karácsonfalva (Crăciunel) în 30 Noemvrie n. a. c. la oarele 7 a. m. în școala gr. cat. La care se invită cu toată căldura toți membrii fondatori, ordinari și ajutători, domnii preoți în calitate de directori, precum și toți cari doresc binele și înaintarea învățământului nostru național pe lângă următorul

Program:

1. Înainte de amiază la 8 oare prezentare în corpore la sf. biserică.
2. Deschiderea adunării prin președinte.
3. Constatarea membrilor prezenți.
4. Citirea și verificarea procesului verbal din adunarea precedentă.
5. Prelegere practică de d-l George Barbulețiu inv. în Karácsonfalva (Crăciunelul inf.)
6. Incasarea taxelor noi și vechi.
7. Raportul casarului.
8. Raportul bibliotecarului.
9. Disertațiune de d-nii Iosif Marian inv. în Buzásbocsárd (Bucerdea grănoasă) și George călugăr învăț. în Oláh-csesztve (Cisteiul-român).
10. Discuție asupra prelegerii practice.
11. Alegerea alor 3 comisuni de câte doi membri a) pentru cenzurarea disertațiilor și a prelegerii practice, b) pentru cenzurarea raportului casarului c) pentru examinarea raportului bibliotecarului.
12. Raportul comisiunilor de sub a. b. c.
13. Inscierea de membrii noi.
14. Designarea locului unde să se țină adunarea de primăvară.
15. Insinuare la disertațiune pentru adunarea de primăvară.
16. Eventuale propuneri.
17. Alegerea alor doi membri pentru verificarea procesului verbal.
18. Închiderea ședinței.

Nagyserged (Cergăul mare) 14 Noemvrie 1907.

Demetriu Ban,
președinte.

Iosif Marian,
notar.

Ce să facem la iarnă?

Se apropie iarna. Țăranul român a sfârșit cu lucratul pământului: a oules cucuruzul, a sămănat grăul, a ogorât ceva și și-a așezat plugul și grapa sub șopron, ca apoi la primăvară, când vine vremea sămănatului de cucuruz, orz, ovăs sau mohor, de nou să înceapă munca grea și ostenitoare.

Aproape nouă luni de zile, din primăvară până la sfârșitul toamnei, deci cea mai mare parte a anului, țăranul român neîncetat a muncit; a muncit prin frig, ploaie și căldură dogoritoare; a muncit

din zori de zi până târziu noaptea, ca să câștige o bucată de pâine pentru familia sa; și ca din rodul cruțat al muncii sale, să își împlinească datorițele de cetățean al țării, să plătească multele lucruri și dări, cari din zi în zi sunt mai mari, mai grele.

Nu mai iarna odihnește țăranul român, când de pe fruntea lui arasă de soare se usucă stropii de sudoare, a căror izvor vreme de opt luni nici odată nu a secăt.

E bine deci, să ne întrebăm, ce face țăranul român iarna, oum întrebuițează el vremea aceasta, când nu poate munci la holdă?

Durere, răspunsul nu e măgulitor nici pentru țăranul român, nici pentru neamul nostru românesc, pentru a cărui înaintare și întărire pe toate căile, cu toții, țărani și țăntucari, săraci și avuți, tineri și bătrâni, avem mare și sfântă datoriță să luptăm.

Țăranul român adevă, vremea iernei o petrece în așa chip, că din aceasta nici el, dar nici neamul său nu are nici o haznă, nici un folos, căci unul șade ziua întreagă acasă lângă cuptor; altul merge la un colț de uliță și vorbește acolo, de cele mai multe ori lucruri netrebnice, iar al treilea merge la crămă unde nu numai că își prăpădește bănișorii câștigați cu muncă grea, ci își mai invenionează oasele cu spiritul crășmarului.

Aceste sunt deprinderi rele și păgubitoare, din care pricină trebuie să le sfărșim din rădăcină.

Vremea iernei se poate întrebuița și altcum; se poate întrebuița așa, ca să avem haznă și folos din aceasta, să câștigăm vre-un ban și să învățăm ceva.

Să introducem în toate casele românești industria de casă, care e un mare izvor de câștig. Anul întreg cumpărăm, de multe ori cu bani grei, astfel de lucruri, pe cari și noi le-am putea face sau găti.

Tot astfel să-i învățăm cu obiceiul cetitului, ceea ce înăi are însemnătatea sa nemăsurată.

Din nici o casă să nu lipsesc cel puțin o foaie românească, și tot astfel cărțile românești, pe cari în serbatori și în seriile lungi de iarnă să le cetim din literă în literă.

Să ne uităm numai la acele neamuri, care cu toată plăcerea și dragostea au îmbrățișat cetirea, și vom vedea, că ele ne-au întrecut în foarte multe privințe, vom vedea apoi că sarcina vieții lor e cu mult, mai ușoară decât a noastră, deși noi muncim mai din greu decât ele.

Oare ce e mai frumos și creștinesc: să cetim o carte, să zicem, o carte care ne vorbește de faptele mărețe și vitejești ale strămoșilor noștri, sau o carte cu povești, cu învățături economice. ori să mergem la crămă și acolo, după ce rachiul gătit din apă și spirt ne-a ametit, după ce deci ne-am pierdut mintea, judecata bună, — pentru lucruri de nimic, pentru lucruri copilărești, ne încăerăm la sfadă, urmată de bătae și de foarte multe ori sfârșită cu omor, cu vărsarea sângelui nostru? Urmările le cunoaștem: temniță cu anii de zile sau pe viață; prăpădirea moșioarei strămoșești și băta de cerșitor în mâna copiilor noștri!

Oricine vede că așa nu e bine. Deci trebuie să ne întoarcem de pe aceste căi rătăcite.

„Voește și vei putea“ zice un proverb cumințe din bătrâni.

Sus să avem deci inimile!

(„Țara noastră“)

Alex. Timțarin.

Dare de seamă și mulțumire publică.

Subscrisul, rog cu tot respectul spectata redacțiune a „Gazetei Transilvaniei“ ca într-un număr de Dumineca să binevoiască a publica aceasta dare de seamă și mulțumită publică contribuenților, cari creștinește s'au îndurat a mângăia durerea și a șterge lacrimile barem în câtva a nenorocitorilor păgubiți prin foc întâmplat în prima Septemvrie anul curent din comuna Kolozs-Borșa.

Din loc, prin colectanții Aurel Pop, Kallos György, Iuliu Mureșan, învățator, Eliseu Barbos, învățator pensionat, George Bochiș, Trifon Bochiș și Nicolae Bodocan s'au adunat 244 cor. 30 fil. bani; 65 mertie mari de grâu, 20 mertie mari cucuruz în grăunțe, 10 mertie cucuruz ciucalău și 4 mertie fasole. Văduva contesă Eszterházy Iános din Cluj 100 cor. Baronul Banffy Ernő din Borșa 50 cor. Conte Teleky Ferencz din Borșa 100 cor. și soția sa contesa Teleky Ferencz 100 cor., Petru Pop, logofăt în curte 10 cor., din comuna Kide 30 cor. 30 fil., colectant Ballo Lajos,

Darko Lajos, d'rigător de curte în Borsă 10 cor., Felszeghi Ferencz, proprietar în Borsă 100 cor., văduva Felszeghi Samu din Cluj 100 cor., comuna Badoo 82 cor. 70 fil., 33 mertie mari grâu, 4 mertie cucuruz și 16 cupe fasole, colectant Teleki Mihály, învățator de stat, Chețian Stefan din Cluj 6 cor., Comuna Șinteu 7 cor. bani și 40 mertie mari grâu, colectant Vasiliu Borgovan, preot, Comuna Giula 22 cor. 20 fil., 11 mertie și 10 cupe grâu, 3 mertie și 10 cupe cucuruz și 4 mertie fasole, colectant preotul Ioan Tartia, Comuna Feiurd 68 cor. 30 fil. bani, 39 mertie grâu și 19 mertie cucuruz, colectant preotul Augustin Cosma, Aștileul mare 7 cor. 30 fil. bani 26 mertie grâu, colectant preotul Aurel Fodor, Notariul din Arghireș 3 cor., notariul din Debrad 10 cor., notariul din Mociu 8 cor. 30 fil., Chicudiul de câmpie 3 cor. 60 fil., notariul din Sava 15 cor. 40 fil., Antistimea comunală din Teaca 16 cor. 60 fil., notariul din Gulatele 18 cor. 30 fil., Comuna Drag 34 coroane, colectant preotul Simeon Pop, Comuna Posmuș 60 cor., colectant preotul Constantin Rus., Banea „Vatra“ din Cluj 50 cor., comuna Cosioga 32 cor. 48 fil., colectant protopopul Ioan Hățegan, și reverendisimul domn Alimpu Barboloviciu, vicarul Silvaniei, ca cândva fostul paroh acestei parohii din al său a donat 20 coroane și a colectat dela mai mulți marinimoși din Sălăgi 86 cor. 20 fil. — total 106 cor. 20 fileri.

Cari daruri prin un comitet s'au împărțit conștiențios între păgubiri fără deosebire de confesiune sau naționalitate.

Conform conspectului acestuia s'a căpătat 1395 coroane 98 fileri bani, 220 mertie și jumătate grâu, 46 mertie și 10 cupe cucuruz în grăunțe, 10 mertie cucuruz ciucalău și 8 mertie și 15 cupe fasole — puțină mângăiere la o pagubă de 100.000 (una sută mii) de coroane.

Borșa, la 14 Noemvrie 1907.

Cu distinsă stimă

Ioan Bochiș,

preot gr. cat. român.

Leacuri eftine.

Apă, ghința, săpunul, cenușa, oțetul, sare, piatra acră, etc.

Dacă pui câteva linguri de oțet în apa de băut a vitelor, le potolește setea, în timpul verei sau în timpul când sunt bolnave, au friguri și sete. Dacă înmoi cărpe în oțet fierbinte și cu ele înfășuri corpul unui animal răcit, peste care mai punem câte-va învelitori de lână, atunci în câteva minute vita înădușe și o scapi de răceală.

În mai toate cazurile de mănăcarea pielei, apa cu oțet o potolește.

Apă cu cenușe, leșia. Un pumn de cenușe de lemn să pui într'un litru de apă, să o fierbi bine și să strecoari apa printr'o cărpă.

Apă cu cenușe e bună de spălat caii la copită când au crăpături în talpă, broască, apă în picioare și pentru vitele cari au răie.

Mai bună însă contra răiei e alifia care se face în casă amestecând leșia tare o parte și douăzeci de părți untură. Ea e bună încă de uns locul unde a căzut părul și a rămas pielea aspră și crăpăcioasă.

Cu leșie fierbinte să opărești cotețele păsărilor, după ce ai scos gunoiul dinăuntru, căci stărpește boalele lipicioase și dacă opărești cu leșie mai des cotețele, nici păduchi nu se mai prăsesc.

Apă de var se face punând o litră de var stins proaspăt într'un litru de apă, după ce ai amestecat până s'a topit bine, lași să se limpezească și strecoari apa printr'o pânză curată.

La vițelii cari au treapă — diaree, cufureală, — dă-le pe gât un litru de apă de var; la vitele rumegătoare mari să le dai 3 la 4 litri.

Apă de var e foarte bună de dat pe dinăuntru, vitelor cari au mănăcat trifoi crud și s'au umflat în burtă; asemenea vitelor cari se pișe sânge.

Pe trup apa de var ucide păduchii și vindecă răia. Părți egale de

var nestins pisat și cărbune de mangal, asemenea bine pisat amestecându-le, faci un praf care vindecă ori ce bubă: acest praf e foarte tare, arde și trebuie să presari puțin.

Contra arsurilor de foc, ori de opăreală, amesteacă o parte untdelemn cu opt părți apă de var și unge părțile arse, căci potolește usturimea, împedecă să se facă bășica și vindecă bine și curând.

Lapte de var se chiamă o amestecătură de o parte de var stins cu 9 părți de apă.

Cu lapte de var se stropește curțile unde au zăcut vitele de boale lipicioase, se văruesc grajduri, cotețe, ocoale spre a se feri cu adevărat curtea de ori-ce boală molipsitoare.

Apă cu piatră acră. Zece până la 15 grame de piatră acră pisată, se topește într'un clondir cu apă.

Cu această doctorie, spală rănile de 3 ori pe zi și se vor vindeca bine; în cazuri de scurgeri mari de sânge, înmoaie cărpe în apă de piatră acră și leagă strâns pe locul unde curge sângele și se va opri.

Să se întrebuițeze la scurgeri de urechi, la rănile cu puroiu, etc. Când s'a întors pe dos șezutul la vite, se spală cu apă caldă, cu săpun, se bagă la loc și se îndoaie cu călți sau cărpe înmuiate în apă cu piatră acră.

Asemenea să se facă spălături cu această apă la scurgeri din mîtră (matcă) și mai cu seamă e bună să se facă spălături înăuntru când după fătare nu vine casa, căci ajută mult să nu se putrezească înăuntru.

Cu piatră acră, se face o legătură. bandaj, foarte bună ca să ție la loc vre-un picior rupt, ori scintit și așezat curând la locul lui; pentru aceasta, se ia un litru de țuică ori rachiu prost și o jumătate de kilogram de piatră acră, se amestecă și se pune să fiarbă până când se îngroașe ca mierea, după aceea se înmoaie iută sau călți pe care îi punem căldicei în dreptul rupturii oaselor, câteva scândurele, șiță ori șipci, împrejur și se leagă bine ca să stea nemișcat. Acest bandaj e foarte bun și ori când la îndemână.

Gazul e o doctorie care omoară gândăceii răiei; având grija de a nu unge deodată toată vita cu gaz, căci poate muri, ci să se spele în fiecare zi câte o parte a trupului; bună oară, azi un picior și o subțioară, mâine altul, așa că în 4—5 zile s'o isprăvim de uns toată; și tot așa facem înainte până vine spălată fiecare parte de 3—4 ori.

Gazul e bun în lipsă de untdelemt, terebentină, la câte o schiopătură de genunchi, ori umăr, ori spată; freci bine cu gaz locul de unde vine schiopătura, lași vita liniștită și a treia zi, dacă nu a trecut schiopătura, să mai freci odată.

Dacă dai mai des cu gaz într'un loc, atunci te slujește ca muștarul.

Pe dinăuntru gazul se poate da la vitele cari au viermi căci îi dă afară, la vitele cu tuse e asemenea foarte bun și poți de un păhăruț de vin cu gaz la o vită mare, o lingură de masă la oi, o linguriță ori două la porc și numai o linguriță la căine.

Îl poți da mai bine amestecat cu untdelemn sau numai curat gaz de urs în lampă.

Mierea și ceapa. Mierea face bine ori unde ai pune-o, ea desumflă, ea vindecă rănile mai curând.

Date pe dinăuntru mai întâi potolește durerile și apoi vindecă ori ce boală în stomac sau în mațe. La căni o lingură de miere pe pâine le face eșirea afară.

In cazuri de tuse, dacă ai miere în casă, dă la orice vîță, fie să lingă singură, fie topită să i-o dai pe gât, căci le face să dea fleama afară, vindecă răutatea din bojoci și astâm-pără tusea

La vitele mari bolnave, poți da pe zi o litră de miere, la cele mijlocii câte un păharuț.

Despre ceară amintesc numai că în loc de veselină, lanolină, glicerină, etc., dacă topești o parte de ceară și o amesteci cu 3 părți de unt-de-lemn, vei face o unsoare care înmoaie și îndulcește ori-ce bătă-tură, orice aspreală a pielii, iar pen-tru unghii e foarte bună.

La loviturile în ochi și la orice umflătură a ochiului, unge cu miere căci e foarte bună.

Am văzut că pentru aceiași boală se pot întrebuița mai multe feluri de leacuri; omul cuminte le potri-vește cum crede mai bine, însă nu trebuie uitat că aceia ce avem la în-demână, în grabă, aceia e mai bun decât să așteptăm ori-care altă doc-torie foarte bună, dar care nu o avem în casă.

M. Penescu,
Căineni.

MULTE ȘI DE TOATE.

Un cal și un măgar hoți.

Intr'o prăvălie cu d'ale mîncărei, din Yersey, de cîtva timp se observa lipsa zilnică a unui oarecare număr de pâini și a unei mari cantități de lapte dulce. Pâinea era așezată într'o ladă cu capac, iar laptele în niște mici hîrdașe și puse pe o tavă cu stradă, în așa fel că neguș-torul nu putea vedea ce se petrece la stradă dacă sta în prăvălie.

El crezu că niscai copii îi fură pâi-ne și se hotărî să pîndească pe hoți.

Care nu-i fu mirarea când văzu, un cal și un măgar, care aveau aerul la se plimba pe stradă, că fură pâinea și lap-tele.

Calul ridică capacul dela cutia cu pâine, iar măgarul lua două, pe care le împărțeau între ei. După aceea aplecau vasele și beau pînă se săturau.

Surprins peste măsură, el declară unui polițist cazul. Polițistul, ca să se în-credințeze de ceea ce spune comerciantul, se pune și el la pîndă și nu-i fu greu a prinde pe cei doi prieteni de hoție, pe care îi duse la poliție și îi arestă cerînd proprietarului lor să plătească gloaba.

Cum a furat țiganu calul.

— Apoi cum de mi-ai furat tu calul, măi țigane? întrebă Românul pe țigan care ședea pe cal în târg.

— Apoi așa, om de cinste, noro-cească Dumnezeu cinstea și fața d-tale, că io veneam la târg pe ulița cea strîmă, unde calul hăsta era culcat de-a crucișul uliții. Acum eu voiam să-i trec pe la cap: mă mușcă; vreau să-i trec pe urmă pî dinapoi: mă lovi; atunci mă gândii ca să trec peste el; însă oăd era un picior al meu dincoaci, unul dincolo, calul se sculă cu mine, o porni în goană și nu se opri decît haici în târg, mîncate-ași.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor respons.: Victor Branisce.

Câte-va cuvinte asupra boalelor secrete.

È trist, — dar în realitate adevărată — în vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trupești sunt atrofiate și cari în urma surînzării din tinerețe și prin deprin-deri rele și-au sdruncinat sistemul nervos și puterea spirituală. È timpul suprem ca acestei stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cine-va care să dea tinerimei deslușiri binevoitoare, sincere și amă-nunțite în tot ce privește viața sexuală, trebuie să fie cine-va căruia oamenii să-și încredințeze fără teamă, fără sfilă și cu încredere necazurile lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăinui aceste necazuri ori și cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiințos, care știe să dea asupra vietei sfaturi bune

sexuale și știe a ajuta și morburilor ce deja eventual există, atunci apoi va înceta existența boalelor secrete.

De e chemare atât de măreață și pentru acest scop e instituit reunit în toată țara al Drului PALOCZ, medic de spital, specialist, (Budapesta, VII., Rákóczi nr. 10), unde pe lângă discreția oare mai strictă primește ori-cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vietei sexuale, unde sângele și sucurile trupesti ale bolnavului se curată, nervii i-se întăresc, tot organismul i se eliberază de materiile de bătă, chinurile sufletești i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiilor dînice dr. PALOCZ vindecă deja de ani de zile repede și radical cu metoda sa proprie de vindecare, chiar și caz-rile cele mai neglese, ranele sifilitice, boalele de feve, bășică, nervi și șira spinării, început-rile de confuzie a minții, urmările onaniei și ale sifilisului, erecțiunile de spaimă, slă-birea puterii bărbătești (impotența), vătă-maturil, boalele de sânge, de piele și toate boalele organelor sexuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare separată și eșire separată. În ceea-ce privește cura, depărtarea nu este piedecă, căci dacă cine-va, din ori-ce cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci cu plăcere i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scri-soare (în epistolă e de ajuns a se înlătura numai marca de răspuns). Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimite fie-căruia. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începînd dela 10 ore a. m. pînă la 5 ore p. m., (Duminea pînă la 12 ore a. m.)

Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital, specialist, Budapesta, VII., Rákóczi-ut 10.

Cărți noi.

Sosite la Tipografia și Librăria A. Mureșianu:

Mihai Eminescu. „Poezii“, c'o notiță biografică de Ioan Săntulescu. Ediția II, complectată și adăugită. Prețul 2 lei. Porto 10 bani.

Octavian Goga. „Poezii“, premiate de Academie. În Biblioteca pentru toți sub numărul 286—287. Prețul 60 bani. Porto 5 bani.

Haralamb Lecca. „Femea Indărăt-nică“, comedie în 5 acte, tradusă după Shakespeare. (În Biblioteca pentru toți. No. 284, Prețul 30 bani. Porto 5 bani.

Ecaterina Colonel Steri d. „Buna Me-nageră“. Carte de bucate practică, care conține rețete dela cele mai fine mîncări, prăjituri, gelatine, creme, conserve, dulce-turi, după bucoătoria fină din România. Prețul cărței e de 5 coroane, plus 30 bani porto.

Vasile C. Osvadă. „Băncile populare din România“. Cu un adaus informativ. Prețul 1 coroană.

În institutul grafic „Minerva“ au apărut din nou o serie de cărți literare scrise de scriitorii noștri cei mai buni ele sunt:

M. Sadoveanu „Vremuri de Bejemie“ 2 cor.

Guy de Maupassant „Povestiri alese traduse de M. Sadoveanu. 2 cor.

Octavian Goga „Poezii“. 1 cor.

Zaharie Bărsan „Poesii“ 1 cor. 50.

Sandu (Aldea) „Cărticea Plugarului“ — 50 bani.

Se pot procura și prin tipografia și librăria A. Mureșianu.

Săpătorul de bani, comedie în trei acte, localizată de A. Popp. Se recomandă mai ales pentru cei vrîu să jöce teatrul. Prețul 24 bani (prin postă 28 b.)

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu 2 cor. plus 10 b. porto.

„Mulle de tôte“ cu mici ilustrații și text explicativ, 6 foi format 8° mare cu învăltoare drăgălașe, Cor. — 80 bani. „Animale domestice“ cuprinzînd o serie de animale cu artă executate, format 4°, 8 foi cu table tari cor. 1.50. „Din grădina zoologică“, cu cele mai însemnate animale sălbatice, format 4°, 8 foi table tari 1 cor. 50 bani.

A. B. C. pentru fete și băieți „Alfabetul“, „Abecedarul copiilor“, „Moșia“, tôte patru cu text explicativ, construcții, proverbe și cuvinte în format, 4° cu câte 8 foi, cor. 1.40 bani.

„Cele 10 pisicuțe“, „Cele 6 lebede“, cu-prind două basme cu ilustrații foarte dră-gălașe după gustul copiilor și cu un text ce le deslășește viu interesul mai cu sîmă la cei mai mărișori. Formatul 4° cu 8 foi cor. 1.40.

Publicațiune.

Prin aceasta se aduce la cunoș-tință publică cum-că moara proprie-tarilor de moară din Tohanul-vechiu, constătătoare din 3 petri, dintre care una instruată și pentru făină fină, construită după un sistem nou cu transmisiune, se dă în arîndă prin licitațiune publică pe 3 ani decursivi, începînd din 1 Ianuarie 1908 pînă la finea lui Decembre 1910. Prețul arîndei în bucate după cum se adună la moară ear crescătura în bani.

Ziua de licitațiune este fixată pe 1 Decembre st. n. a. c. la ora 1 p. m.

Doritorii de a lua în arîndă au de a pune un vadiu de 150 coroane v. a. sau în hîrtii de valoare.

Condițiunile de arîndă se pot vedea în fie-care zi în ca-a morii, precum și la casa comunală.

Tohanul-vechiu, în 14 No-vembre 1907.

8080,1—1. Biroul morii.

PUBLICAȚIUNE.

Prin aceasta se aduce la cunoș-tință publică cum-că moara din Tohanul nou și ferestrel de sub Nr 149 se dă în arîndă prin licitațiune pu-blică, pe 3 ani decursivi, începînd din 1 Ianuarie 1908 pînă în finea lui Decembre 1910. Prețul arîndei în bani, separat una de cătră ceialaltă parte, ca proprietari a acestora sunt subscrișii. Moara cu 2 petri, una de flach, ear una de cernut franțuzască cu țilinder.

Ferestrel construit convenențian și țirculariu, ambe purtate cu apă și în curele.

Ziua de licitațiune este fixată pe 23 Novembre st. n. a. c. la orele 2 p. m.

Doritorii de a lua în arîndă au de a pune vadiu, pentru moară 80 coroane, ear pentru ferestrel 40 co-roane v. a. sau în hîrtii de valoare.

Condițiunile de arîndă se pot vedea în fie-care zi în casa morii, precum și la primăria comunală din Tohanul-nou.

Tohanul-nou, în 14 Novem-bre 1907.

George Iosif Muscanu și Aristotel Mucia

8080,1—1. proprietarii în Tohanul-vechiu.

Se caută un focar experimen-tat pe lângă o mașină stabilă 60 de cai putere. Cei căsătorii preferați, găsind de lucru în fabrică sau pentru casă atât ne-vasta cât și copii desa 13 ani în sus. Oferte însoțite de certificate referi-toare sunt a se adresa:

Fabricei de mobile,
Azuga.

Candidat de avocat

se primește în cancelaria subsemna-tului avocat în Brașov pe lângă condițiuni favorabile.

(8086,1—3.) Dr. N. Mănciu.

Se caută

la firma d-lui Pe-tru Pavel & Cie. magazin de haine în Brașov, 3 calfe militare și 2 civile, cari pot intra imediat la lucru.

(8087,1—2.)

Avis!

Se caută o calfă și un ucenic român

la un magazin de Coloniale și de-licatese în Brașov.

Informațiuni la administrațiunea Gazetei Transilvaniei.

(8061,4—6.)

Vite nobilitate
liferează cu garanție, asortiment bogat de tot soiul, firmă de mulți ani recunoscută ca prima și foarte solidă:
Prima Pepinerie cu vite nobilitate de pe Târnava.
Proprietar, FR. CASPARI, Mediaș [Ardeal].
Cereți Catalogul prețurilor!
Catalogul conține scrisori de recunoș-tință din toate părțile țerei. Fiecare pro-prietar de vie se poate convinge, înainte de a comanda de soliditatea firmei a-dresându-se verbal sau în scris la vre-o persoană cunoscută.
(8012,15—47.)

În 6 zile la AMERICA.

Transport de persoane în TOATE PĂTURILE DIN LUME.

Cereți clarificări și îndrumări. E de ajuns carte postală.

Răspundem românește.
FALK et Comp.
Secția românească.
Hamburg.
Strada Raboisen Nr. 30.

Cântarea înaltă sufletul!

George Dima: Cele mai frumoase compozițiuni de caracter bisericesc și lumesc pentru cântare și pian, coruri mixte și de bărbați etc. ale acestui mă-estru al muzicii au apărut la H. ZEIDNER în Brașov. Catalog gratuit!
În aceeași librărie este un sortiment bogat de cărți literare ro-mânești, de utensilii pentru scris și desen, deposit de hîrtie, și despre aceste se află catalog, care se trimite gratuit.

(2805,41—52.)

La prea înalta poruncă a Maiest. Sale Apost. c. și reg.

A XXXVIII. LOTERIE de Stat c. și r.

pentru scopuri de binefaceri civile.

Loteria acésta unică în Austria concesionată conține **18.389 câștiguri în bani gata** cu suma totală de **512.980 Cor.**

Câștigul principal 200.000 corone bani gata.

Tragerea urmază irevocabil la 19 Dec. 1907. Un los costă 4 corone.

Losuri se capătă la secțiile loteriilor de stat în Viena III Vordere Zollamtsstrasse 7. Colectanții de loterie, Trafic, la oficiile de dare, poste, telegraf și căi ferate, zarafii etc. Planuri pentru cumpărători gratis.

Losurile se trimit franco.

Dirrecția c. r. a loteriei.
Secția loteriei de stat.

(2591.16-10).

Subscrisul am onoarea a aduce la cunoștința On. Public din orașul Brașov și jur, că am deschis în loc,

un magazin de pantofărie.

Cunoștințele mele precum și experiența câștigată în curs de mai mulți ani oferă destulă garanție, că voi putea corăspunde în toate privințele cerințelor timpului de azi pe terenul pantofăriei.

Distins la expozițiunile de încălțăminte:

1903 Dobrițin, medalie de bronz. 1905 Cincibiserici, medalie de argint.

Magazin bogat asortat — exclusiv cu mărfuri indigene

ghete de bărbați și de copil

precum și tot felul de articoli din această branșă stau totdeauna la dispozițiunea On. Public cu prețurile cele mai eftine.

Comandele după măsură vor fi executate prompt și cu prețurile cele mai reduse.

Rugând pe On. Public să-mi sprijinească întreprinderea mea, semnez

Vilhelm Veress,
Brașov, Târgul boilor Nr. 9.

(1-8.)

STABILIMENTUL DE ACID CARBONIC

a lui **MUSCHONG** din Baia Buziaș

— modern instalat — afară de Kartel livrează prompt ori ce cantitate de

ACID CARBONIC

natural, chemic foarte curat, fluid

din izvoarele cu acid carbonic din Băile dela Buziaș renumite în toată lumea, pentru fabricarea de apă gazoasă, cărciumarilor, și alte scopuri industriale.

Cel mai spornic acid carbonic natural!

Estras din Analiza institutului Capitalei Budapest pentru probarea chemicaliilor și alimentelor Nr. 465 din anul 1907. „Mirosul și gustul: Normel: conținutul de acid carbonic“: 99.57%. Acidul carbonic analizat corăspunde perfect cerințelor igienice, și pe temeiul abondenței de acid carbonic a se clasifica ca „foarte bun“.

Informații se dau cu plăcere din partea
Muschong's Kohlensäure-Werke und Mineralwasser-Versand
in Buziașfördő.

Adresa telegramelor: **MUSCHONG BUZIÁSFÜRDŐ.** — Inter. Telef. 18.

Magazin de încălțăminte

ALFRED IPSEN

Brașov, Strada Vămei 36, vis-à-vis de Cafeneaua Transilvania (Halta Tramvaiului.)

Mare asortiment și deposit bogat de **Ghete pentru stradă, Sport, de lucru și de lux,** potrivite după picior și cu prețuri foarte ieftine.

Specialitate: Ghete fine eu sic lucrate după măsura și metod ortopedic. — La comande de afară ajunge trimiterea unei ghete vechi ca măsură.

Reparaturi
se fac prompt și ieftin.

(2817,88-4.)

Institut indigen. Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

din Sibiu

intemeiată la anul 1868

in Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii), asigurază în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și esplosiune, edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.

asupra vieții omului

in toate combinațiile, capitale pentru casul morții și cu termin fix, asigurări de copii, de studii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală.

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului: **94,975.294 cor.** Capital asigurat asupra vieții: **9,239.195 coroane.**

Dela întemeiere institutul a solvit:

pentru despăg. de incendii **4,295,120.15 e.,** pt. capitale asig. pe viață **3,760,810.21 e.**

Oferte și informațiuni se pot primi dela: Direcțiunea în Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 etajul I. curtea I, și priu agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița și Cluj, precum și dela subagenții din toate comunele mai mari.

De vânzare:

Un quant mai mare de altoi de viță clasa I-mă, altoiți în viță americană („Riparia portalis“) după metoda cea mai bună (altoirea forțată) în următoarele specii:

Soiuri pentru vin:	Specialități de masă:
Rizling italian (Olasz Riz.) 1000 buc. = 200 cor.	Chasselas blank 100 buc. = 22 cor.
Șmighiră (Som, Furmint) „ „ = 200 „	Fontainebleau „ „ = 24 „
Moi (Mustos fehér) „ „ = 200 „	Madelaine Angevine „ „ = 22 „
Mestecai (Vegyes borfaj) „ „ = 180 „	Passatutti „ „ = 24 „
Galbini (Mézes fehér) „ „ = 200 „	Muscat Hamburg „ „ = 30 „
Aramon (Aramon) „ „ = 180 „	Suvenir de mileniu 10 „ = 4 „
Goarnesți (Járdovány) „ „ = 200 „	Kosuth Lajos 10 „ = 8 „
Petești (Léányka) „ „ = 200 „	Csaba gyongye 1 „ = 1 „
Altoi clasa II	1000 buc. = 100 cor.

Perseci de 3 ani înalțime până la 2 1/2 metri 1000 buc. = 30 cor.
Sola (circa 100 kilogr.) 1 kilogr. = 50 fl.
La comande mai mari vând și pe schimb pe lângă cavenți buni, termenul solvirii 1 Octomvrie 1908.

La comande rog a se trimite 1/3 anticipațiune, adresa să se scrie legibil indicându-se poșta sau stațiunea căii ferate. Pachetarea se va face cu îngrijire socotindu-se sprezele proprii. Reclamațiunile se iau în considerare, dacă sunt făcute cel mult la trei zile după primire.

Seancsal, u. p. Balassfalva. **Ioan Bărbat,**
(3969,4-10) învâțător, absolv. al curs. de vierit din Aiud.

Cruce séu stea duplă electro-magnetică

Patent Nr. 26967.

Nu e crucea lui Volta. Nu e mijloc secret.

Vindecă și inviorează pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă boala se da împrejurării, că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, impedecarea circulațiunei sângelui, anemie, amețeli, ținături de ureche, bătaie de inimă, sgăriuri de inimă, asamă, suțul gren, sgăriuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, reoasă la mână și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul în pat, înfănuța, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bóle, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate încurse din toate părțile lumii, cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine póte examina aceste atestate Acel pacient. care in decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde orice încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“, de ore-ce „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit, fiind nefolositor, pe când aparatul meu e in genere cunoscut apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucii mele electro-magnetice o recomandă indeosebi

Prețul aparatului mare e 8 cor. Pretul aparatului mic e 6 cor.
folosibil la morburii, cari nu sunt mai vechi de 15 ani. folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din contra și locul de vânzare pentru țără și streinătate etc.

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V/28, Strada VADÁSZ 34, colțul strada Kálmán.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fl. se vinde la zaraful Dumitru Pop, la tutungeria, de pe parcul Rudolf și la Eremias Nepoții.